SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2025/26:4200

av Martin Ådahl (C)

med anledning av prop. 2025/26:277 Avveckling av Utbetalningsmyndighetens system med transaktionskonto

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att genomföra en fullständig kostnadsredovisning för transaktionskontosystemets uppbyggnad och avveckling och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Riksdagen beslutade 2023 att inrätta systemet med transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten. Syftet var lovvärt: att samordna statliga utbetalningar, förenkla för enskilda medborgare och stärka förmågan att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.

Nu, drygt tre år senare, lägger regeringen fram proposition 2025/26:277 med förslag om att avveckla hela systemet, innan det ens har tagits i drift. Utbetalningsmyndigheten inrättades den 1 januari 2024 och systemet med transaktionskonto var planerat att vara i full drift senast den 1 januari 2027.

Bakom detta beslut döljer sig en historia om inkonsekvent myndighetsstyrning och kortsiktig politik. Regeringen beslutade 2023 att systemet skulle byggas upp, lade ut uppdraget på myndigheten, avsatte resurser och satte en deadline. Nu, när kritiska röster påpekar allvarliga brister i systemdesignen, väljer regeringen att lägga ned hela projektet snarare än att ta ansvar för att åtgärda problemen inom ramen för beslutet.

Det är undermåligt att ett system kan beställas, påbörjas och sedan avvecklas utan att skattebetalarna ges en fullständig bild av vad det kostat. Systemet med transaktionskonto beräknas ha kostat i storleksordningen 175–200 miljoner kronor i uppbyggnadskostnader innan det stoppades. Dessa medel har i allt väsentligt inte lett till någon

faktisk nytta för medborgare eller för statens förmåga att bekämpa felaktiga utbetalningar.

I propositionen redovisas att arbetet med att inrätta systemet medfört att ”arbetet med att inrätta systemet med transaktionskonto har avstannat” och att det ”inte längre är möjligt att hinna driftsätta systemet den 1 januari 2027”. Det är anmärkningsvärt att detta konstateras som ett faktum utan att regeringen i samma proposition presenterar en samlad bild av de kostnader som uppstått och vad staten konkret fått ut av dem.

Centerpartiet anser att offentliga it-investeringar i denna storleksordning kräver transparens. Riksdagen bör inte acceptera att ett system avvecklas utan att en fullständig kostnadsredovisning presenteras, inklusive nedlagda resurser hos Utbetalnings-myndigheten, hos de tekniska leverantörsmyndigheterna (Försäkringskassan, CSN och Skatteverket) samt hos Riksgälden.

Regeringen hänvisar i propositionen indirekt till säkerhets- och integritetsrisker som lyfts fram. Riskerna handlar framför allt om skapandet av en enda sårbarhetspunkt i statens utbetalningssystem, att samla 67 miljoner utbetalningar per år, till ett totalt värde av 600 miljarder kronor, i ett enda system.

Dessa risker var inte okända 2023. I proposition 2022/23:34 konstaterade regeringen att systemet behövde vara ”tillförlitligt, säkert och robust” och att Utbetalnings-myndigheten ”skulle behöva hantera” dessa frågor. Det kan konstateras att regeringen vid beslutet 2023 valde att delegera ansvarsfrågan till myndigheten snarare än att lösa den i systemdesignen.

Det är inte rimligt att systemet nu avvecklas med hänvisning till risker som i sina grunddrag var kända vid beslutet att inrätta det. Centerpartiet är inte principiellt motståndare till att systemet avvecklas om det visar sig vara ett bättre alternativ för statens förmåga att bekämpa felaktiga utbetalningar. Men vi kräver att avvecklingen följs av en ordentlig genomlysning av vad som gick fel, varför det gick fel och vad som kan göras bättre framöver.

Martin Ådahl (C)